

Sygn. akt IV U 2140/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2014r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Hanna Rawska

Protokolant: st. sekr. sąd. Henryka Wolska

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2014r. w Zielonej Górze

odwołania S. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 29.02.2012r. i 26.04.2012r. znak: (...)

w sprawie S. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o przyznanie emerytury

zmienia zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.z dnia 29.02.2012r. i 26.04.2012r. znak: (...)w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy S. M.prawo do emerytury, poczynając od dnia 15 lutego 2012r.

Sygn. akt IV U 2140/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Z. decyzją z dnia 29.02.2012r. na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił wnioskodawcy S. M. prawa do emerytury, gdyż na dzień 1.01.1999r. ma ogólny staż pracy 29 lat, 3 miesiące, a staż pracy w szczególnych warunkach 2 lata i 7 miesięcy.

Odwołanie od tej decyzji złożył wnioskodawca, wnosząc o jej zmianę przez przyznanie mu prawa do emerytury, gdyż w okresie od 1.01.1987r. do 31.01.1988r. i od 13.05.1988r. do 31.12.1998r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Organ rentowy decyzją z 26.04.2012r. odmówił wnioskodawcy przyznania prawa do emerytury, gdyż na dzień 1.01.1999r. ma on ogólny staż pracy 29 lat, 2 miesiące i 20 dni, a w szczególnych warunkach 6 lat, 7 miesięcy i 21 dni.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania zarzucając, że wnioskodawca w/w okresie nie pracował w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 17.09.2012r. oddalił odwołanie (k. 63).

Apelację od tego wyroku wniósł wnioskodawca (k. 80 – 87).

Na skutek jego apelacji Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 10.04.2013r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze do ponownego rozpoznania (k. 104-117).

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd ustalił

następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca S. M. urodzony w dniu (...) złożył w dniu 6.02.2012r. w organie rentowym wniosek o emeryturę.

Na dzień 1.01.1999r. jego ogólny staż ubezpieczeniowy wynosi 29 lat, 2 miesiące i 20 dni.

Organ rentowy przyjął pracę wnioskodawcy w szczególnych warunkach w wymiarze 6 lat, 7 miesięcy i 21 dni,

(dowód: wnioski, świadectwa pracy, decyzje – akta o emeryturę).

Wnioskodawca w okresie od 10.09.1969r. do 10.05.1983r. pracował w Fabryce (...) w K., Zakład Nr (...) w G., w tym przyjętych w okresach w szczególnych warunkach: 1.08.1970r.-27.04.1972r., 2.05.1974r.-3.03.1975r., 4.03.1975r. – 24.03.1979r.

Wnioskodawca odbył zasadniczą służbę wojskową w okresie od 28.04.1972r. do 10.04.1974r. i w dniu 2.05.1974r. powrócił do zakładu pracy,

(dowód: świadectwa pracy wykonywania pracy w szczególnych warunkach k. 9-12, odpis książeczki wojskowej k. 13-17 akt emerytalnych i zeznania wnioskodawcy k. 176,177, akta osobowe).

W dniu 11.05.1983r. wnioskodawca został zatrudniony w Spółdzielni (...) w G. na stanowisku ślusarza narzędziowego, frezera, brygadzysty brygady narzędziowej,

(dowód: umowa o pracę – akta osobowe).

W spółdzielni pracowało około 70, 80 % inwalidów, a pozostali pracownicy byli osobami zdrowymi. Spółdzielnia posiadała cztery zakłady i były to: Zakład (...), w którym wyrabiano styropian, Zakład (...), gdzie wyrabiano wina, Zakład (...), gdzie wykonywano usługi stolarskie dla ludności. Te trzy zakłady znajdowały się przy ulicy (...) w G.. Czwarty zakład znajdował się przy ulicy (...) w G., był to zakład metalowy i w nim wykonywał pracę wnioskodawca. Brygadzista działu głównego mechanika i brygadzista metalowy to są te same stanowiska pracy. Wnioskodawca był brygadzystą pracującym.

W zakładzie metalowym były dwie hale produkcyjne, jedna duża produkcyjna i jedna mała mechaniczna do remontu maszyn. Wnioskodawca pracował na hali do remontu maszyn ze swoją brygadą, w skład której wchodziło 13 pracowników. Byli to spawacze, ślusarze, szlifierzy i jeden mechanik remontowy do remontu pras.

Od dnia 1.01.1987r. stanowisko pracy wnioskodawcy nosiło nazwę: brygadzista działu głównego mechanika. Do obowiązków wnioskodawcy jako brygadzysty należał nadzór nad pracą podległej mu brygady. W ramach tego nadzoru uczył tych pracowników jak wykonywać pracę i sprawdzał czy ją dobrze wykonują. Do jego obowiązków i podległej mu brygady należała produkcja oprzyrządowania. Wnioskodawca także szlifował, wiercił i toczył. Niektóre części były bardzo duże, ważyły około 500 kg. W każdym miesiącu przygotowywał listy płac dla pracowników z jego brygady, co zajmowało mu około 2 godziny miesięcznie.

W okresie od 1.02.1988r. do 12.05.1988r. wykonywał tylko pracę ślusarza narzędziowego, frezera, a od 13.05.1988r. znowu wykonywał stale pracę brygadzysty działu głównego mechanika.

Z dniem 1.12.1990r. powierzono wnioskodawcy obowiązki kierownika zakładu metalowego. W zakładzie metalowym pracowało na dwie zmiany około 130 pracowników. W hali produkcyjnej znajdowała się spawalnia, zgrzewalnia, malarnia, hale pras, a w hali mechanicznej znajdowały się hartownia, szlifiernia oraz wykonawstwo i regeneracja. W zakładzie wytwarzano specjalistyczne pojemniki do śrub potrzebne do magazynów, różnego rodzaju regały, tłumiki do motorów i części rur wydechowych do samochodów Matiz i Lanos, elementy kuchni gazowych, skrzynki gazowe. W zakładzie pracowali spawacze, szlifierzy, lakierzy, obsługa pras, zgrzewacze. Jako kierownik zakładu wnioskodawca był odpowiedzialny za pracę całego zakładu. Pełnił nadzór nad wszystkimi stanowiskami pracy. Był odpowiedzialny za wszystkich pracowników, którzy większości byli niepełnosprawni. Wnioskodawca chodził po hali, patrzył jak pracownicy wykonują pracę na poszczególnych stanowiskach, pomagał im, dbał o utrzymanie reżimu technologicznego. Jako kierownik zakładu odpowiadał za pracę w obu halach, za jakość produktów, gdyż nie było stanowiska kontrolera jakości. Wypisywał dokument i podpisywał go w zakresie zgodności wytworzonych detali z procesem technologicznym. Taki dokument sporządzał raz w miesiącu. Sporządzał także dokumenty dotyczące zamówień zaopatrzenia. Zajmowało mu to około 5 godzin w miesiącu. Wnioskodawca posiadał swoje pomieszczenie na hali produkcyjnej, przeszklone, odgródzone płytą paździerzową od hali.

Z dniem 1.11.1996r. Spółdzielnia (...) w G. przekształciła się w Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe (...) S.A. w G., które w dniu 31.10.1996r. zawarło z wnioskodawcą umowę o pracę na stanowisku kierownika zakładu metalowego. Wnioskodawca w tym przedsiębiorstwie wykonywał od dnia 1.11.1996r. taką samą pracę na stanowisku kierownika zakładu metalowego nieprzerwanie do 31.10.2000r.,

(dowód: zeznania świadków: G. C. (1) k. 30, 31, 149, M. M. k. 31, 150, E. S. k. 46, 150, 151, zeznania wnioskodawcy k. 46, 47, 176, 177, świadectwa pracy k. 19-22, świadectwa pracy w szczególnych warunkach k. 28, 30 akt emerytalnych, akta osobowe).

Spółdzielnia (...) w G. stwierdziła wykonywanie przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach w okresach: od 1.01.1987r. do 31.01.1988r. i od 13.05.1988r. do 31.10.1996r., a Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe (...) S.A. w G. od 1.11.1996r. do 31.10.2000r.,

(dowód: świadectwa pracy k. 28-30).

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. 1.01.1999r. osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Okres ten wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn (art. 27 pkt 2 ustawy emerytalnej). Za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresu zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 w/w rozporządzenia).

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia.

Świadczenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, tak jak każdy inny dokument urzędowy, podlega kontroli zarówno co do wskazanych w nim faktów jak i podstawy prawnej. Zakwalifikowanie wykonywanego zatrudnienia do prac wykonywanych w szczególnych warunkach decyduje przede wszystkim charakter i zakres wykonywanych czynności w spornym okresie (wyrok Sądu Najwyższego z 12.09.2006r. I UK 59/06, OSNP 2007/17-18/259).

W sądowym postępowaniu odwoławczym nie obowiązują ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu przed organami rentowymi i możliwe jest ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach również w oparciu o inne dowody niż w zaświadczeniach z zakładów pracy (uchwały Sądu Najwyższego z 21.09.1984r. III UZP 6/84 Lex nr 14625, z dnia 27.05.1985r. II UZP 5/85 Lex nr 1463 i wyrok Sądu Najwyższego z 8.04.1999r. II UKN 619/98 OSNP 2000/11/439).

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o świadectwa pracy, świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach znajdujące się w aktach emerytalnych i aktach ustalenia kapitału początkowego, zeznania świadków: G. C. (2), M. M. i E. S. oraz zeznania wnioskodawcy.

Wyżej wymienieni świadkowie oraz wnioskodawca zgodnie zeznali, że wnioskodawca w spornym okresie przeprowadzał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy kontrole jakości produkcji i usług, dozór techniczny na oddziałach (halach) i stanowiskach pracy wykonując pracę w szczególnych warunkach, szczegółowo opisując wykonywane czynności. Z uwagi na ich zgodne zeznania Sąd dał wiarę zeznaniom tych świadków, a także zeznaniom wnioskodawcy, tym bardziej, że mają one oparcie w aktach osobowych wnioskodawcy.

Ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 10.04.2013r. Sądu Apelacyjnego w Poznaniu III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. III AUa 1353/12 (sądu drugiej instancji) wiążą zarówno Sąd, któremu sprawa została przekazana jak i Sąd II instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy (art. 386 § 6 kpc).

W sprawie bezsporne jest, że na dzień 1.01.1999r. ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy to 29 lat, 2 miesiące i 20 dni, że wnioskodawca nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego, a wiek emerytalny 60 lat osiągnął z dniem (...)

Organ rentowy uwzględnił pracę wnioskodawcy w szczególnych warunkach w Fabryce (...) w K. Zakład Nr (...) w G. w okresach: od 1.08.1970r. do 27.04.1972r., od 2.05.1974r. do 3.03.1975r. i od 4.03.1975r. do 24.03.1979r. Ma to potwierdzenie w świadectwach wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 30.01.2012r. i 12.03.2012r. W świadectwie pracy podano, że wnioskodawca w okresie od 28.04.1972r. do 1.05.1974r. odbywał służbę wojskową (k. 9 akt emerytalnych), ale z książeczki wojskowej wynika, że służbę wojskową odbył w okresie od 29.04.1972r. do 10.04.1974r. (k. 13-18 akt emerytalnych), co potwierdził też wnioskodawca swoimi zeznaniami (k. 176v-177).

Okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stosunku pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku

emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej), jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (wyrok Sądu Najwyższego z 25.02.2010r. sygn. II UK 219/09, Lex nr 590248).

Wnioskodawca zgłosił się do pracy w dniu 2.05.1974r., a więc w ustawowym terminie przewidzianym w art. 120 ust. 1 ustawy z 21.11.1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity Dz. U. z 2012r., poz. 461 ze zm.). Ma to pełne potwierdzenie we aktach osobowych wnioskodawcy.

Okres zasadniczej służby wojskowej wnioskodawcy odbyty w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć do zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach tj. 1 rok, 11 miesięcy i 11 dni. Wnioskodawca wnosi o uwzględnienie wykonywanej przez niego pracy w szczególnych warunkach:

- w Spółdzielni (...) w G. od 1.01.1987r. do 31.01.1988r. (1 rok i 1 miesiąc) i od 13.05.1988r. do 31.10.1990r. (2 lata, 5 miesięcy i 18 dni) na stanowisku brygadzysty działu głównego mechanika oraz od 1.12.1990r. do 31.10.1996r. (5 lat i 11 miesięcy) na stanowisku kierownika zakładu metalowego,

- w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym (...) S.A. w G. od 1.11.1996r. do 31.12.1998r. (2 lata i 2 miesiące) na stanowisku kierownika zakładu metalowego.

Te zakłady pracy stwierdziły w świadectwach wykonywania pracy w szczególnych warunkach wykonywanie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez wnioskodawcę w wymienionych okresach pracy ujętej w wykazie A dział XIV poz. 24 pkt 1 załącznika do uchwały nr 106 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z 20.07.1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości inwalidów (dozór inżynierski techniczny) oraz pracę wymienioną w wykazie A dział XIV poz. 24 załącznika do tego rozporządzenia. Powyższe świadectwa pracy wykonywania pracy w szczególnych warunkach znajdują potwierdzenie w ustalonym stanie faktycznym sprawy.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu w uzasadnieniu wyroku z 10.04.2013r. stwierdził, że określonymi w pkt 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia czynnościami ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżyniersko-technicznego na oddziałach i wydziałach są prace wymienione w wykazie i są to wyłącznie takie czynności, które są wykonywane w warunkach bezpośrednio narażających na czynniki szkodliwe dla zdrowia, a więc polegające na bezpośrednim dozorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca czynności takie w spornym okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonując tym samym pracę wymienioną w dziale XIV pkt 24 wykazu A załącznika do w/w rozporządzenia. Wnioskodawca przeprowadzał kontrolę produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny w halach zakładu pracy, gdzie były wykonywane jako podstawowe prace wymienione w wykazie A działu IV pkt 69, 72-74, 76, 78, 87 załącznika do w/w rozporządzenia oraz wymienione go załącznika do uchwały nr 106 (...).

Wnioskodawca przeprowadzał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie – jak zeznali świadkowie: G. C. (1), M. M. i E. S. oraz jak zeznał wnioskodawca – kontrole jakości produkcji i usług, dozór techniczny na stanowiskach pracy wykonujących pracę w szczególnych warunkach jak w hartowniach, malarni, szlifierni lub przy ostrzeniu wyrobów i narzędzi metalowych, polerowaniu mechanicznym, pracę przy produkcji łożysk tocznych, a ponadto wnioskodawca sam też wykonywał pracę w hartowni przy szlifowaniu i ostrzeniu elementów metalowych.

Wnioskodawca posiada więc 20 lat, 2 miesiące i 20 dni pracy w szczególnych warunkach (ustalony okres przez organ rentowy 6 lat, 7 miesięcy i 21 dni oraz przez Sąd 1 rok, 11 miesięcy, 11 dni + 1 rok, 1 miesiąc + 2 lata, 5 miesięcy, 18 dni + 5 lat, 11 miesięcy + 2 lata, 2 miesiące). Wnioskodawca spełnia więc warunki przewidziane w § 2, § 3 i § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc należało zmienić zaskarżoną decyzję i orzec co do istoty sprawy jak w sentencji wyroku.